

In 1742 ontdekte een Zweeds student, Zioeberg, op een eilandje in Zweden een exemplaar van de vlasleeuwenbek, waarvan een deel der bloemen geheel abnormale vormen vertoonde. In plaats van zoals gewoonlijk zygomorph, d.w.z. tweezijdig symmetrisch, te zijn, waren ze aktinomorph, veelzijdig of straalvormig symmetrisch en min of meer huisvormig; verder hadden ze niet één, maar meer, soms zelfs vijf sporen. In de volgende jaren werden zulke vervormingen bij *Linaria vulgaris* op vele andere plaatsen gevonden, in ons land het eerst in 1788 bij Harderwijk door Van Geuns. Is de metamorfose in een regelmatige bloem zeer volledig, dan zijn er ook vijf meeldraden ontwikkeld en dit is de aanleiding geweest om in de bloem van het gewone type naar de vijfde meeldraad te gaan zoeken, die dan ook als rudiment aanwezig is. Ook bij andere soorten met zygomorphe bloemen wordt het verschijnsel der peloriënvorming soms waargenomen.

Ten slotte nog een enkel woord over het systeem. Zoals reeds werd opgemerkt, is het geslacht *Linaria* in 1700 door Tournefort opgesteld, maar door Linnaeus later met zijn geslacht *Antirrhinum* verenigd; bij hem heten dus onze twee leeuwenbekken *Antirrhinum Elatine* en *Antirrhinum spurium*. Gewoonlijk worden nu tot dit geslacht gebracht alle in grote verscheidenheid van kleuren gekweekte leeuwenbekken (*A. majus*) en het inlandse, hier en daar voorkomende akkerleeuwenbekje (*A. Orontium*). Het voornaamste verschillenmerk is dan, dat bij *Linaria* de honing afgescheiden en bewaard wordt in een spoor, bij *Antirrhinum* in een ondiep honingzakje aan de basis van de bloemkroon. De soorten *Linaria Elatine* en *L. spuria* zijn voor het eerst onder die namen beschreven door Miller, een Engelse botanicus uit de 18de eeuw; vandaar, dat zij meestal met zijn naam als auteursnaam worden aangeduid. Latere voorstellen, op grond van bepaalde kenmerken de indeling dezer groep weer te wijzigen, evenals de ten gevolge daarvan ontstane ingewikkelde nomenclatuurkwestie, laat ik hier onbesproken.

Hoe jaagt het fret?

Nog steeds komen er reacties binnen op het artikeltje, dat ik in het Januari-nummer over bovenstaand onderwerp schreef. Ik stel mij voor binnenkort een samenvatting te geven van die reacties.

Onder de inzenders zijn er twee, die mij heftig aanvallen. Beide reacties komen in hoofdzaak met elkaar overeen. De hevigste van de twee wordt hieronder in extenso opgenomen.

„Vegetariërs zijn mensen, die de wereld anders wensen.” „Aha! Dat is duidelijk, dat is doorzichtig: dat wordt een stukje propaganda voor vegetarisme!” Nee, U hebt het mis! Ik ga de degen niet met U kruisen; steekt gerust uw vleessnijdend zwaard in de schede! Hoewel! Het zou helemaal niet zo gek zijn, als het lidmaatschap van de KNNV en dat van de Ned. Vegetariërsbond „kamers en suite” vormden. Wij zijn immers liefhebbers van de natuur! Liefhebber komt van *liefhebben*. Logisch! Maar ook hier gaat de liefde vaak door de maag. Op excursies komt het „erfahrungs-gemäss” vaak voor, dat het zien van haas en fazant (vnl.) bij sommigen onmiddellijk gastronomische associaties wekt aan de braadpan thuis, blijkens watertandende uitlatingen! En zo kan men op zeer antithetische wijze *liefhebber* zijn van haas, fazant, konijn en ree, naar eigen opvatting en „smaak”

(„omdat het zo lekker is!"), al of niet gecompleteerd met het achtervoegsel „bout". Maar... ik staak dit steekspel, dat voor menigeen geen steek houdt. „Natura" is geen hoenderhok, waarin men de knuppel van het vegetarisme werpt. Excuseert U deze oratio pro domo! Het was een afreageren van gevoelens, die mij in 't gemoed schoten bij lezing van het stukje in het Januari-nummer van „Natura" onder bovenstaande titel.

Ik las dan op blz. 1: „Onze Alg. Voorzitter Nijkamp wees in zijn antwoord aan de Burgemeester op de woorden door H.M. bij de troonsaanvaarding gesproken, nl. *de jeugd eerbied bij te brengen voor alles wat leeft en groeit* (cursivering van onderget.). Verlening van het praedicaat Koninklijk is een erkenning, dat onze vereniging, samengesteld uit vogels van diverse pluimage, aan die woorden inhoud heeft gegeven."

Prachtig! En zo'n mooie volzin! „Ik houd van dit proza."

Het zal wel pure coincidentie zijn, dat op blz. 11 en vlgg. deze zelfde Alg. Voorzitter, een sympathiek man („and Brutus is an honourable man"), daar niet van!, een gedetailleerd verhaal ten beste geeft over het jagen met het fret. Naar aanleiding hiervan enkele kanttekeningen.

1. Dat dit diertje, zijn duister en bloeddorstig instinct volgend, op een naar menselijke maatstaven wrede wijze op konijnen jaagt, moeten wij gelaten, de natuur niet altijd begrijpend, aanvaarden. „Latet in majestate Naturae" ¹⁾. (Plinius d.O.)

2. Maar dat de mens bij zijn jagen (als wezen met rede en gevoel begaafd hoeft hij dit instinct, naar mate hij meer cultuurwezen wordt, niet blindelings te gehoorzamen) de wrede jachtdrift van een dier, waarvan hij eerst de hoektanden afbreekt!, tot hulpe kiest, is doodgewoon misbruik maken van de superioriteit van de mens over het dier. „Er nennt's Vernunft und braucht's allein, nur tierischer als jedes Tier zu sein." (Goethe, Faust.)

3. Dat deze „sport" uitvoerig beschreven wordt tot in technische finesses (op en neer bewegen van de kop van een dood dier „in eigen huis", om het fret terug te lokken; het op geraffineerde wijze spannen van netjes boven de vluchtmogelijkheden van het in doodsangst verkerende dier, dat „binnen de twee meter er hopeloos verward in raakt" (o slimme, koninklijke mens! o arm, dom konijn!) en zó een makkelijke prooi wordt van Bruno en jager (waar blijft het „sportieve" element, waarbij het dier een „eerlijke kans" krijgt?)... ik zeg dus: dit alles uitvoerig beschrijven met een vriendelijk gezicht (want onze Voorzitter is een vriendelijk man!), getuigt waarschijnlijk alleen van een zich niet voldoende bezinnen op de ware verhouding van mens enerzijds en dier anderzijds als „medeschepsel". Als dergelijke jachtmethodes al in zwang zijn, laten we ze dan aan de kaak stellen of althans „gnädig bedecken mit Nacht und mit Grauen". Vooral dit laatste, als beschamend voor de soort „homo sapiens". Let wel, jagers: met een variant op „navigare necesse est" ²⁾ zou men misschien kunnen en moeten zeggen: „venari necesse est" ³⁾.

4. Dat een gedetailleerde beschrijving hiervan in „Natura" verschijnt, het orgaan van en voor natuurliefhebbers, waaronder toch wel echte dierenminnaars zijn mitsgaders ettelijke vegetariërs (dat weet men van congressmaaltijden), lijkt mij kwetsend voor de eerste en zeker voor de tweede categorie, incongruent met de waarlijk koninklijke uitspraak: „eerbied voor alles wat leeft en groeit" en misschien wel gevaarlijk: aldus wordt de deur op meer dan een kier opengezet voor artikelen als: „Hoe jaagt men met de strik?"

Het wil mij voorkomen, dat het drukfoutenduiveltje een familielid moet hebben, dat dergelijke combinaties als van blz. 1 en blz. 11 en vlgg. listiglijk bekokstoofd, onze overigens wakkere redacteur (ook hij is „an honourable man”) daarbij benevelend (??).

Als deze laatste ook nog vegetariër was, zou ik haast denken, dat hier sprake is van ironie met uiterst spits raffinement! Maar een dergelijke boosaardige gedachte kan alleen opkomen in het brein van iemand, die niet wenst, dat voor het strelen van *zijn* smaakpapillen een dier het leven ontnomen wordt.

Doetinchem, 5 Februari.

Drs L. J. C. Martens

N a s c h r i f t. — Mijn opponent houde het mij ten goede, dat ik in mijn antwoord wat soberder blijf dan hij in zijn aanval. Teveel versiering schaadt de waarde van een kunstwerk.

Ik antwoord alleen op de kanttekeningen.

1. Dat ik de Heer Martens met zijn „duister en bloeddorstig instinct” niet begriip, zal ik maar gelaten aanvaarden.

2. Ik heb mij in mijn artikeltje met opzet onthouden van het uitspreken van enig oordeel over de jacht in 't algemeen en van die met het fret in het bijzonder, omdat ik uit zuivere gevoelsoverwegingen tegen iedere vorm van jacht ben, die niet uit noodzaak wordt bedreven. Ik kan mij niet voorstellen, dat mijn gevoelsoverwegingen van veel belang zijn voor anderen en zij bieden zeker geen basis voor enigerlei discussie. Mijn kennis van en mijn ervaring (als toeschouwer) met de jacht, zelfs die met het fret, zijn bij lange na niet voldoende om algemeen geldende en zakelijke bezwaren tegen de jacht te formuleren en n.m.m. zouden alleen dergelijke bezwaren het vermelden waard zijn en eventueel een basis voor een vruchtdragende discussie kunnen opleveren.

3. Er is nog een derde mogelijkheid: te trachten uit deze, door de wet getolereerde, jachtmethode iets te weten te komen over het gedrag van de dieren, die hierbij betrekken zijn. Verruiming van ons inzicht in het gedrag van dieren kan „onze eerbied voor al wat leeft” slechts vergroten. Een zakelijke en gedetailleerde beschrijving, zelfs van de gewraakte technische finesses, is dan echter noodzakelijk.

4. Uit het bovenstaande moge volgen, dat ik geen bezwaar zou hebben tegen een zakelijke beschrijving van het jagen met de strik, mits die beschrijving ons inzicht in het gedrag van de gejaagde dieren zou verruimen. Hoe een zakelijk verslag, dat geen waarde-oordeel inhoudt, kan kwetsen, is mij een raadsel, maar ook hooikoorts ligt meer aan de patiënt dan aan het gras.

Tenslotte: ik zou een veelvuldiger gedachtenwisseling in „Natura” zeer toejuichen, maar dan toch liever op een andere en zakelijker toon.

J. A. Nijkamp

1) „Het blijft ons verborgen in de majesteit van de natuur.” — 2) „Scheepvaart is noodzakelijk.”

3) „Jagen is noodzakelijk.”

